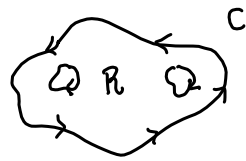


## GREENS/STOKES TEOREM



$$\vec{F} = (P, Q)$$

$$\int_C P dx + Q dy = \iint_R \left( \frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y} \right) dx dy$$

Greens teorem har en generalisering til integrales over parametriserte flater i  $\mathbb{R}^3$ .

Curl: La  $\vec{F} = (P, Q, R)$  være et vektorfelt med kontinuerlige partiellderiverte på et område i  $\mathbb{R}^3$ . Definer

$$\text{Curl } \vec{F} = \left( \frac{\partial R}{\partial y} - \frac{\partial Q}{\partial z}, \frac{\partial P}{\partial z} - \frac{\partial R}{\partial x}, \frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y} \right)$$

Kan tenke på det som et formelt kryssprodukt

$$\begin{aligned} \nabla \times F &= \begin{vmatrix} \mathbf{i} & \mathbf{j} & \mathbf{k} \\ \frac{\partial}{\partial x} & \frac{\partial}{\partial y} & \frac{\partial}{\partial z} \\ P & Q & R \end{vmatrix} \\ &= \left( \frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y}, \frac{\partial R}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial z}, \frac{\partial Q}{\partial x} - \frac{\partial P}{\partial y} \right) \end{aligned}$$

Teorem 6.5.1 (Stokes)

Anta at  $\mathcal{D}$  er en enkel lukket stykkvis glatt pos orientert kurve i  $(u,v)$  planet, og la  $A$  være området avgrenset av  $\mathcal{D}$ . La  $T$  være den parametriserte flaten gitt ved en glatt injektive  $\vec{r}: A \rightarrow \mathbb{R}^3$ , og la  $C = \vec{r}(\mathcal{D})$ . Da er

$$\int_C \vec{F} d\vec{r} = \iint_T \text{Curl } \vec{F} dS$$


for alle vektorfelt  $\vec{F}$  som har kontinuerlige partiellderiverte nær  $T$ .



$\mathbb{R}^3$

### 6.6. JORDAN MÅLBARE MENGDER.

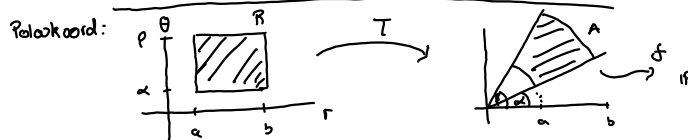
DEF: Vi sier at en begrenset mengde  
 $A \subset \mathbb{R}^2$  er Jordan-målbare dersom  
 funksjonen  $\mathbb{1}_A$  er integrerbar over  $A$

$$\mathbb{1}_A(x,y) = \begin{cases} 1 & (x,y) \in A \\ 0 & (x,y) \notin A. \end{cases}$$


Vi har: Omsludd av type I og II  
 er Jordan målbare.

Teorem Anta at  $A \subset \mathbb{R}^2$  er en lukket  
 begrenset mengde. Da er enhver  
 kontinuert  $f: A \rightarrow \mathbb{R}$  integrerbar  
 over  $A$ .

### 6.7 Skifte av variable i dobbeltintegraler.



$$(*) \quad \iint_A f(x,y) dx dy = \iint_R f(r \cos \theta, r \sin \theta) r dr d\theta.$$

$$\text{DEFINER } T(r, \theta) = (r \cos \theta, r \sin \theta).$$

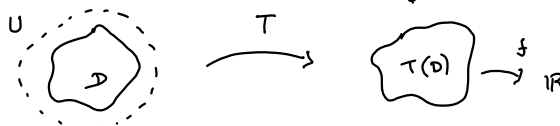
$$(*) \quad \iint_A f(x,y) dx dy = \iint_R f(T(r, \theta)) r dr d\theta$$

$$\text{Hva er } r? \quad \det T'(r, \theta) = \det \begin{pmatrix} \cos \theta & -r \sin \theta \\ \sin \theta & r \cos \theta \end{pmatrix}$$

$$= r \cos^2 \theta + r \sin^2 \theta = r.$$

Teorem 6.7.1. La  $U \subset \mathbb{R}^2$  være en åpen  
 begrenset mengde og anta at  $T: U \rightarrow \mathbb{R}^2$   
 er en injektiv funksjon med kontinuert  
 partiellderiverte s.o.  $\det T' \neq 0$  på hele  $U$ .  
 Dersom  $D \subset U$  er en lukket Jordan målbare  
 mengde og  $f: T(D) \rightarrow \mathbb{R}$  kontinuert,  
 så er

$$\iint_{T(D)} f(x,y) dx dy = \iint_D f(T(u,v)) |\det T'(u,v)| du dv.$$

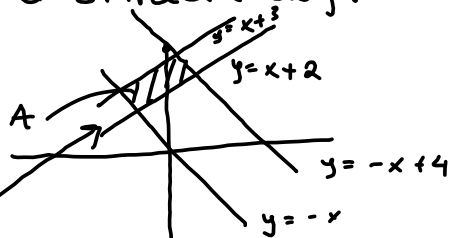


Notasjon: Skriv  $T(u,v) = (x(u,v), y(u,v))$

$$\text{Der vi} \quad |T'(u,v)| = \begin{vmatrix} \frac{\partial x}{\partial u}(u,v) & \frac{\partial x}{\partial v}(u,v) \\ \frac{\partial y}{\partial u}(u,v) & \frac{\partial y}{\partial v}(u,v) \end{vmatrix} \stackrel{\text{NOTASJON}}{=} \frac{\partial(x,y)}{\partial(u,v)}.$$

EKS: Beregn  $\int_A xy \, dx \, dy$  der  $A$

er området afgrænset af linjerne



$$y = -x$$

$$y = -x + 4$$

$$y = x + 2$$

$$y = x + 3$$

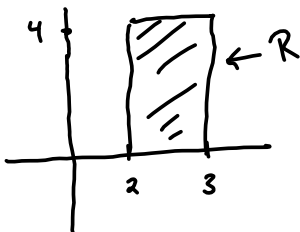
T Vi har:  $x + 2 \leq y \leq x + 3$

$$2 \leq y - x \leq 3$$

og  $0 \leq x + y \leq 4$

Sæt  $u = y - x$  og  $v = x + y$ .

Da har vi  $2 \leq u \leq 3$  og  $0 \leq v \leq 4$ .



$$x = \frac{1}{2}(v - u)$$

$$y = \frac{1}{2}(u + v)$$

$$T(u, v) = \left( \frac{1}{2}(v - u), \frac{1}{2}(v + u) \right)$$

$$\iint_A xy \, dx \, dy = \iint_R \frac{1}{2}(v - u) \cdot \frac{1}{2}(v + u) \cdot \left| \frac{\partial(u, v)}{\partial(x, y)} \right| \, du \, dv$$

$$\frac{\partial(u, v)}{\partial(x, y)} = \det \begin{pmatrix} -1/2 & 1/2 \\ 1/2 & 1/2 \end{pmatrix}$$

$$= -\frac{1}{2}$$

$$= \iint_R \frac{1}{4}(v^2 - u^2) \cdot \frac{1}{2} \, du \, dv$$

$$= \frac{1}{8} \int_2^3 \int_0^4 (v^2 - u^2) \, dv \, du$$

$$= -\frac{1}{2}$$

## 6.9. TRIPPELINTEGRALER

Derom  $B \subset \mathbb{R}^3$  es en begrenset mengde  
og  $f: B \rightarrow \mathbb{R}$  es en funksjon, definerer  
vi integralet til  $f$  over  $B$  helt analogt  
med hva vi har gjort i dimensjon en og  
to, og vi skriver



$$\iiint_B f(x, y, z) dx dy dz.$$

Setning (6.9.2, 6.9.3). La  $R = [a_1, a_2] \times [b_1, b_2] \times [c_1, c_2]$

og la  $f: R \rightarrow \mathbb{R}$  være kontinuerlig. Da es  $f$   
integrabel over  $R$  og

$$\iiint_R f(x, y, z) dx dy dz = \int_{a_1}^{a_2} \left( \int_{b_1}^{b_2} \left( \int_{c_1}^{c_2} f(x, y, z) dz \right) dy \right) dx$$

EKS:  $R = [0, 1] \times [0, 1] \times [0, 1]$   
 $f(x, y, z) = xy.$

Man kan velge  
rekkefølgen til  
 $dx, dy$  og  $dz$  vilkårlig.

$$\begin{aligned} \iiint_R xy dx dy dz &= \int_0^1 \left( \int_0^1 \left( \int_0^1 xy dz \right) dy \right) dx \\ &= \int_0^1 \left( \int_0^1 [xy \cdot z]_0^1 dy \right) dx \\ &= \int_0^1 \left( \int_0^1 xy dy \right) dx = \int_0^1 \frac{x}{2} dx = \frac{1}{4}. \end{aligned}$$

Setning 6.9.5 La  $A \subset \mathbb{R}^2$  være en lukket  
begrenset Jordan målbar mengde.

La  $g, h: A \rightarrow \mathbb{R}$  være kontinuerlige funksjoner  
med  $g \leq h$ . La

$$S = \{ (x, y, z) : g(x, y) \leq z \leq h(x, y) \}.$$

Da es enhver kontinuerlig  $f: S \rightarrow \mathbb{R}$   
integrabel over  $S$



$$\text{og } \iiint_S f(x, y, z) dx dy dz = \iint_A \left( \int_{g(x, y)}^{h(x, y)} f(x, y, z) dz \right) dx dy.$$

DIVERGENSTEOREMET.

Desom  $\vec{F} = (P, Q, R)$  er et vektorfelt på en mengde i  $\mathbb{R}^3$  defineres vi divergensen til  $\vec{F}$

ved

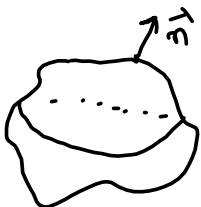
$$\operatorname{div} \vec{F} = \frac{\partial P}{\partial x} + \frac{\partial Q}{\partial y} + \frac{\partial R}{\partial z}.$$

Teorem 6.14.1 Anta at  $V$  er et lukket

begrenset område i rommet som har en rand  $T$  satt sammen av endelig mange glatte parametriserte flater.

Anta at  $\vec{F}$  er et vektorfelt over  $V$  med kontinuerlige partiellderiverte.

$$\iint_T \vec{F} \cdot \vec{n} \, dS = \iiint_V \operatorname{div} \vec{F} \, dx \, dy \, dz.$$




---

Hjemmelektre: Se på skifte av variable i trippelintegraler.